

PLA DE SOSTENIBILITAT DE LA FUNDACIÓ BANC DE SANG I TEIXITS DE LES ILLES BALEARS 2021 - 2024

Índice

1	Introducció.....	2
1.1	Antecedents.....	2
1.2	Marc legislatiu actual.....	6
1.3	Objectiu, missió i visió de Desenvolupament Sostenible 2030.....	10
1.3.1	Missió de Desenvolupament Sostenible 2030.....	10
1.3.2	Visió i objectius de la FBSTIB.....	10
2	Diagnòstic de sostenibilitat.....	11
2.1	Objectiu.....	11
2.2	Metodologia.....	12
3	Cronograma.....	14
4	Bibliografia.....	15

1 Introducció

La Fundació del Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears ('FBSTIB' o 'Fundació' o 'institució') és l'entitat pública de referència pel que fa a les donacions de sang i teixits humans a les Illes Balears. Com a tal, té una rellevància molt important pel correcte funcionament del sistema de salut d'aquest territori insular.

L'activitat de la mateixa té, emperò, una gran rellevància a nivell ambiental. És per aquesta raó que els darrers anys, aquesta institució s'ha mostrat conscienciada amb la sostenibilitat ambiental i social, lluitant per satisfer les necessitats del present, sense posar en risc l'entorn per a generacions futures.

I és que, tot i que durant gran part de la seva existència, la FBSTIB no ha tingut grups de feina específics en matèria de sostenibilitat, sempre ha existit una consciència institucional a nivell de sostenibilitat, cercant sempre la darrera solució ambiental i el màxim compliment de la legislació vigent, a cada moment.

1.1 Antecedents

La implicació de la FBSTIB amb la sostenibilitat no és sols formal, sinó que la practica és constant, intentant avançar-se a la legislació i a les innovacions, sempre que ha estat possible.

Fins a la creació del Comitè de Sostenibilitat a l'any 2019, el compromís ambiental de la institució amb la sostenibilitat s'ha fonamentat en la responsabilitat, i així s'ha fet palès al llarg de la seva existència. La FBSTIB és un actiu públic que ha de tenir cura dels ciutadans i de l'entorn, en tots els àmbits possibles.

Per això, durant els anys previs a la constitució del Comitè de Sostenibilitat, es realitzaren accions i avaluacions de diverses mesures, ja amb previsió d'aconseguir una Fundació sostenible i respectuosa amb el medi ambient. Entre aquestes accions, destaquen:

Taula 1. Llistat d'accions sostenibles preses abans de l'establiment del Comitè de Sostenibilitat a la FBSTIB.

Àrea	Acció - Descripció	Any	Responsable
Gestió residus	Gestió interna de residus de Palma, Menorca i Eivissa.	2006	
Gestió residus	Estudio de Minimització de residus perillosos a Palma, Eivissa i Menorca	2013	Patricia Díaz
Gestió residus	Adquisició de tòners, cintes o cartutxos d'impresora amb components no perillosos.		
Gestió residus	Enviar documents en PDF.		
Gestió residus	Guia de bones pràctiques sobre la deposició dels residus.	2011	
Gestió residus	Senyalitzar els contenidors.	2011	
Gestió residus	Substituir els productes perillosos per altres amb substàncies no perilloses.		
Gestió residus	Adquisició dels reactius de laboratori a envasos de major capacitat sempre que sigui possible.		
Reciclatge	Contenidor per fluorescents, bombetes i similars pel seu posterior enviament a un punt net.	2016	PRL
Reciclatge	Instal·lar mínim un contenidor a cada edifici per piles botó/bastó.	2016	PRL
Sistemes	Els nous equips informàtics adquirits disposen de l'etiqueta " energy save ".		IT
Sistemes	Reciclatge de tòner esgotats.		IT
Sistemes	Tractament d' equips informàtics obsolets dins d'un pla de renovació d'equips.		IT

De la mateixa manera que s'han motivat accions sostenibles a la Fundació des de la seva constitució, també s'han realitzat cursos relacionats amb el tema, tal i com mostra la *Taula 2*:

Taula 2. Llistat de cursos realitzats relacionats amb Sostenibilitat.

Curs	Any	Personal assistent
Curs de Gestió de Residus (bianual)	2012	Usuaris de la FBSTIB
Curs de conducció eficient (bianual)	2014	Conductors i manteniments de la FBSTIB.
Cursos específics de Sostenibilitat	2019	Gerència i membres de la Comissió de Sostenibilitat

No és fins el 15 d'abril de 2019 que no es constitueix el **Comitè de Sostenibilitat**, grup de treball interdisciplinari on hi participen:

- Presidenta del Comitè
 - Patricia Díaz Jaques: Responsable de PRL
- Membres permanents
 - Ismael Gutiérrez Fernández: Director-Gerent de la FBSTIB
 - Sion Servera Mestre: Responsable de Manteniment
 - Nadal Crespí Tortella: Responsable de UM
 - Carmen Serret Masia: Supervisora DUE
 - Antonio Martorell Carbonell: Dissenyador gràfic
 - Magdalena Prohens Batle: Tècnic en qualitat

Des d'aleshores, s'han realitzat 5 reunions:

- 1a Reunió: 15 d'abril de 2019
- 2a Reunió: 29 de maig de 2019
- 3a Reunió: 27 de setembre de 2019
- 4a Reunió: 31 de gener de 2020
- 5a Reunió: 1 de juliol de 2020

Aquest Comitè ha funcionat sota les següents premisses, acordades en la seva acta de creació:

*“La FBSTIB se compromete a impulsar las **mejores prácticas** en materia de sostenibilidad y revisar periódicamente su desempeño, estableciendo **pautas de actuación** en asuntos como la protección del medio ambiente, salud y seguridad, gestión de la energía y lucha contra el cambio climático y uso eficiente de los recursos.*

1. **Búsqueda constante de innovaciones** que permitan disminuir el impacto medioambiental generado por la empresa.
2. **Gestionar los riesgos y oportunidades de sus actividades**, con objeto de prevenir daños en las personas, bienes y en el medio ambiente.
3. **Reducir sus emisiones de gases de efecto invernadero** contribuyendo a mitigar los efectos del cambio climático garantizando un suministro de energía segura, eficiente y accesible.
4. Promover las mejoras necesarias para alcanzar la **eficiencia energética** de la institución.
5. Asegurar el **cumplimiento de los requerimientos legales vigentes**, así como de aquellos otros que la organización suscriba.

6. *Trasladar su **cultura de sostenibilidad** a toda su cadena de valor: donantes, trabajadores, proveedores de productos y servicios y resto de grupos de interés.*
7. *Fomentar la **búsqueda de negocios sostenibles y de economía circular**, promoviendo la creación de valor social, estableciendo alianzas y colaboraciones con otros grupos de interés."*

Una de les primeres accions preses pel Comitè va ser l'establiment d'un correu electrònic propi a on tots els treballadors de la FBSTIB poden dirigir-se per proposar millores o suggeriments, així com manifestar qualsevol motivació relacionada amb el tema. El correu electrònic és sostenibilidad@fbstib.org.

Dins l'any 2019, i ja emmarcat dins les actuacions del Comitè de Sostenibilitat, s'ha portat a terme un seguit d'accions que es llisten a la *Taula 3*.

Taula 3. Llistat d'accions preses pel Comitè de Sostenibilitat des de la seva formació.

Àrea	Acció - Descripció	Any	Responsable
Plàstic	Eliminació de palletes de plàstic d'un sol ús.	2019	Coti Serret
Aigua	Instal·lació d'aixetes amb fotocèl·lula. Instal·lació de perlitzadors i reductors volumètrics.	2019	Sion Servera
Neteja	Canvi material de neteja i desinfecció per models més ecològics.	2019	Coti Serret Patricia Díaz
Aigua	Substitució de botelles d'aigua embotellada per vasos reutilitzables utilitzant aigua de la ret d'abastiment públic pel personal.	2019	Sion Servera
Gestió residus	Imprimir a doble cara com a opció predeterminada.	2019	IT
Gestió residus	Adquisició de tubs fluorescents de baix consum i major vida útil.	2019	Sion Servera
Reciclatge	Utilització adequada de contenedors .	2019	PRL
Conscienciació	Correu electrònic a usuaris: Ús de mascaretes reutilitzables per oci fora de la FBSTIB.	2020	Patricia Díaz
Reciclatge	Col·locació de paperetes de reciclatge de paper/cartró per planta, amb caixes reciclatge.	2020	Patricia Díaz
Reciclatge	Implantació d'infografies personalitzades pels residus.	2020	Antoni Martorell
Aigua	Canvi d'equips de dispensació d'aigua de botella per equips de osmosi.	2020	Sion Servera
Sistemes	Sistema de control y ajuste de consumo de papel.		IT
Sistemes	Autorizaciones de uso con códigos personales.		IT

Dins d'aquest compromís amb el planeta, s'emmarca aquest Pla de Sostenibilitat, on es tenen contemplades actuacions de millora a curt i llarg termini, així com la conscienciació dels nostres treballadors en matèria mediambiental ja que, tant a casa com a la feina, hem de contribuir a tenir cura i mantenir en la mesura de lo possible el nostre planeta.

1.2 Marc legislatiu actual

Les expectatives de la societat pel que fa al desenvolupament sostenible, la transparència, la responsabilitat i la rendició de comptes han evolucionat dins del context de legislacions cada vegada més estrictes. Hi ha una pressió creixent amb relació a la contaminació del medi ambient, l'ús ineficient de recursos, la gestió inapropiada de residus, el canvi climàtic, la degradació dels ecosistemes i la pèrdua de la biodiversitat.

Tot i que la obligatorietat de la FBSTIB a comptar amb un Pla i per tant, amb un objectiu sostenible a tot els sentits, no esdevé una qüestió jurídicament senzilla.

La Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (en endavant 'LSPI') determina al seu article 2 que:

"1. Integren el sector públic instrumental de la comunitat autònoma de les Illes Balears els ens que s'esmenten a continuació, sempre que estiguin sota la dependència o vinculació de l'Administració de la comunitat autònoma en els termes que preveu aquesta llei:

a) Els organismes autònoms.

b) Les entitats públiques empresarials.

c) Les societats mercantils públiques.

d) Les fundacions del sector públic.

e) Els consorcis.

2. Les entitats esmentades en les lletres a) i b) de l'apartat anterior són organismes públics de naturalesa institucional amb personificació pública. Les entitats esmentades en les lletres c) i d) de l'apartat anterior són organismes de titularitat

pública de naturalesa institucional amb personificació privada. Els consorcis tenen la consideració d'ens de naturalesa corporativa de base associativa amb personificació pública.”

Són els articles 47 i 48 de la LSPI els que determinen amb més detall quins organismes componen aquest SPI:

“Article 47.

Són organismes de naturalesa privada de titularitat pública les societats mercantils públiques i les fundacions del sector públic.

Article 48.

Els òrgans de naturalesa privada de titularitat pública tenen personalitat jurídica privada i en cap cas poden exercir potestats administratives.”

L'article 55 de la LSPI fa menció específica, per la seva part, de les fundacions del sector públic instrumental:

“1. Són fundacions del sector públic de la comunitat autònoma de les Illes Balears les fundacions constituïdes amb una aportació majoritària, directa o indirecta, de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears o els seus ens instrumentals, i també aquelles altres el patrimoni fundacional de les quals, amb caràcter permanent, està integrat en més d'un 50% per béns o drets cedits per entitats del sector públic autonòmic.

2. Les fundacions del sector públic es regeixen per l'ordenament jurídic privat, excepte en els aspectes a què es refereix aquesta Llei i la resta de normativa de Dret Públic que li sigui d'aplicació.

3. Exerceix el protectorat de les fundacions del sector públic l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears mitjançant les conselleries d'adscripció corresponents, de conformitat amb el que s'estableixi reglamentàriament.”

A nivell intern, els articles 1 i 2 dels Estatuts de la FBSTIB consoliden aquesta referència institucional quan diuen el següent:

“La Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears es constitueix com a fundació sense finalitat de lucre i es regeix pel document fundacional, per aquests Estatuts,

per les normes de règim intern que dicta el Patronat de la Fundació i per la legislació que li és d'aplicació, en especial per la Llei estatal 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions i pel Decret 61/2007, de 18 de maig, pel qual es regula el Registre Únic de Fundacions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i d'organització de regulació de l'exercici del protectorat, i per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears."

En concret, és l'article 2 el que determina la personalitat jurídica i les capacitats legals de la Fundació, de la següent manera:

"La Fundació és un organisme de titularitat pública de naturalesa institucional amb personificació privada, i disposa de plena capacitat jurídica i d'obrar. Per tant, amb caràcter enunciatiu i no limitat, pot adquirir, posseir, reivindicar, permutar, gravar i alienar tota classe de béns; fer contractes i obligar-se; promoure, seguir, oposar-se i desistir dels procediments oportuns; exercitar tota classe d'accions, excepcions i recursos que segons la llei li poden correspondre davant qualsevol tipus de tribunals, organismes, corporacions, autoritats competents i entitats, tant de dret públic com de dret privat i, en general, realitzar tots els actes necessaris per aconseguir, d'acord amb la legislació aplicable en cada cas, els objectius establerts en els Estatuts."

Doncs bé, ni la LSPI ni els Estatuts de la FBSTIB fan referència a la necessitat de portar a terme planificacions a nivell de sostenibilitat. Tot i així, la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic ("LRJSP"), que és la norma fonamental de regulació del de tot el sector públic a Espanya determina al seu article 3.1 que:

"Les administracions públiques (...) han de respectar en la seva actuació i relacions els principis següents:

(...)

g) Planificació i direcció per objectius i control de la gestió i avaluació dels resultats de les polítiques públiques".

La introducció de motius explica encara millor quin és l'esperit d'aquest nou enfoc introduït a l'any 2015:

“Entre els principis generals, que han de respectar totes les administracions públiques en la seva actuació i en les seves relacions recíproques, a més de trobar-hi els ja esmentats a la Constitució espanyola d’eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració, coordinació i submissió plena a la llei i al dret, destaca la incorporació dels de transparència i de planificació i direcció per objectius, com a exponents dels nous criteris que han de guiar l’actuació de totes les unitats administratives.”

És necessari doncs que entitats com la FBSTIB desenvolupin la seva activitat d’acord a una tasca proactiva de planificació, també pel que fa a les tasques de sostenibilitat ambiental.

Pel que fa la normativa sectorial, es tracta d’una competència de matèria exclusiva a nivell autonòmic, segons allò establert a l’article 30.46 de l’Estatut d’Autonomia de les Illes Balears. En aquest sentit, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (“CAIB”) ha estat impulsant una sèrie de normatives de caire ambiental.

El Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d’agost, pel qual s’aprova el text refós de la Llei d’avaluació ambiental de les Illes Balears, pel que es desenvolupa el marc de la legislació bàsica estatal continguda en la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d’avaluació ambiental, i de les directives europees aplicables.

Adicionalment, Balears actualment compta també amb una Llei 10/2019, de 22 de febrer, de Canvi Climàtic i Transició Energètica que indica, en el seu article 3.1 que:

“Correspon al Govern de les Illes Balears, amb la col·laboració dels consells insulars i ajuntaments, l’impuls, la planificació i el seguiment de les polítiques climàtiques, d’acord amb els objectius d’aquesta llei.”

Seguint aquesta línia, la norma indica al punt 2 de l’article 3 que:

2. Per assolir les finalitats de l’article anterior, l’actuació dels poders públics s’ha de guiar pels principis següents:

(...)

L’establiment de prioritats d’actuació en la lluita contra el canvi climàtic atenent la disponibilitat econòmica, els sectors, l’anàlisi cost-eficiència, el territori o qualsevol altra variable significativa

És doncs evident que la voluntat del legislador és que existeixi una activitat de planificació en la lluita, en aquest cas, contra el canvi climàtic. D'aquesta realitat es pot inferir que els poders públics de les Illes Balears han de fer feina proactiva per reduir el seu impacte ambiental en la mesura del possible.

1.3 Objectiu, missió i visió de Desenvolupament Sostenible 2030

1.3.1 Missió de Desenvolupament Sostenible 2030

Vista la normativa, cal ara analitzar la direcció del planeta en conjunt a nivell ambiental. Les Nacions Unides varen aprovar el 25 de setembre de 2015 els Objectius de Desenvolupament Sostenible per a l'any 2030 ("ODS 2030"). Aquests objectius desenvolupen una agenda d'acció sobre 17 grans eixos de sostenibilitat.

El Govern de la CAIB va aprovar al desembre de 2019, l'Agenda Balear 2030 amb l'objectiu fer una realitat l'aplicació dels ODS 2030 i així desenvolupar "*les polítiques clau per a la sostenibilitat ambiental, social i econòmica de Balears*". La FBSTIB vol fer que aquests objectius de l'Agenda Balear 2030 siguin elements clau per a l'execució d'aquest pla.

1.3.2 Visió i objectius de la FBSTIB

Vist tot l'anterior, el Comitè de Sostenibilitat FBSTIB, més enllà de les seves obligacions legals, vol impulsar el present Pla de Sostenibilitat per a avançar, de manera voluntària i altruista, en la **responsabilitat ambiental i social de la FBSTIB**.

Per a això, el present pla es fonamentarà en els ODS 2030 i s'executarà d'acord a la Norma Internacional amb els requisits de la ISO 14001² que permet que una organització usi un enfocament comú i un pensament basat en els riscos per integrar un sistema de gestió ambiental amb els requisits d'altres sistemes de gestió, com el de qualitat ISO 9001 implantat al Banc de Sang de la FBSTIB. Aquesta Norma Internacional especifica els requisits per millorar el seu acompliment ambiental.

2 Diagnòstic de sostenibilitat

2.1 Objectiu

Els objectius principals que s'ha marcat el Comitè de Sostenibilitat pel període 2021-2024, amb la referència a l'ODS 2030 corresponent, són els següents:

1. ODS2030 número 6 - Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i de sanejament per a tots:
 - a. Auditar i minimitzar el consum d'aigua potable.
 - b. Garantir el compliment íntegre de la normativa aplicable en matèria d'abocaments.
 - c. Auditar i minimitzar qualsevol residu líquid que pugui ser abocat al clavegueram, inclús quan siguin permesos.

2. ODS2030 número 7 - Garantir l'accés a una energia assequible, fiable, sostenible i moderna per a tots:
 - a. Auditar i minimitzar el consum elèctric.
 - b. Obtenir la màxima certificació a nivell d'eficiència energètica per les infraestructures de la FBSITB.
 - c. Certificar la petjada de carboni i establir un calendari de reducció.

3. ODS2030 número 12 - Garantir modalitats de consum i de producció sostenible:
 - a. Mesurar i reduir al màxim la generació de residus plàstics.
 - b. Mesurar i reduir al màxim la utilització de paper.
 - c. Implantar i monitoritzar una nova cultura del reciclatge dins de la FBSITB.

Els objectius anteriors quedaran subjectes als resultats obtinguts després de la fase d'anàlisi a executar a l'any 2021. Al final de la mateixa, s'establiran les fases d'execució, el indicadors corresponents i s'efectuaran les modificacions que es considerin adients per a aconseguir els resultats indicats.

2.2 Metodologia

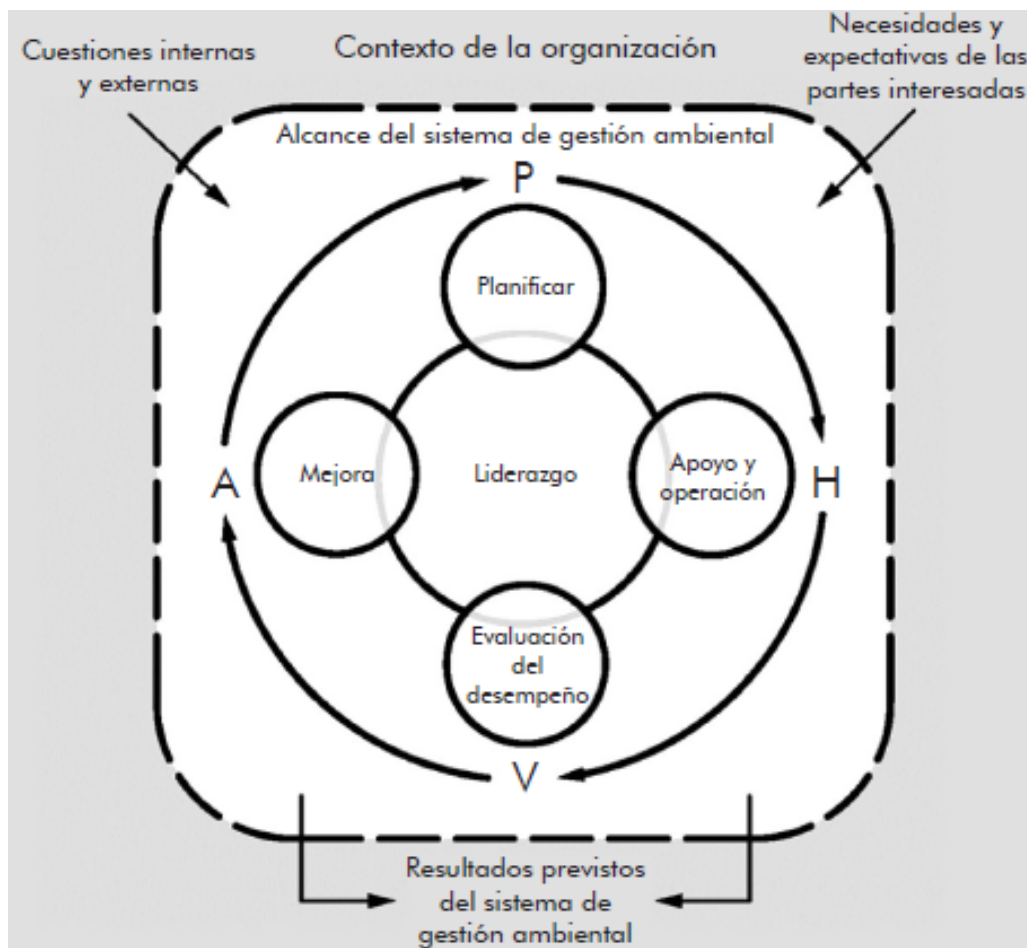
El Pla de Sostenibilitat es divideix en dues etapes clarament diferenciades:

- 1) Any 2021
 - a. Estudi de la situació actual de la FBSTIB
 - b. Plantejament de les accions pels següents anys.
 - c. Establiment dels indicadors de control.
 - d. Inici de la recollecció de dades.
- 2) Anys 2022, 2023 i 2024
 - a. Estudi i anàlisi dels resultats obtinguts.
 - b. Establiment d'accions de millora de cara a l'any vinent segons resultats obtinguts.

La metodologia que seguirà la FBSTIB per a la consecució dels objectius establerts al punt anterior serà: Planificar-Fer-Verificar-Actuar ("PHVA"). El model PHVA proporciona un procés interactiu utilitzat per aconseguir la millora continua.

- 1) Planificar:
 - a. Establiment de grups de treball, constituït pel Comitè de Sostenibilitat. Els grups poden comptar amb col·laboradors externs d'altres departaments segons necessitats.
 - b. Estudi dels punts crítics de millora.
 - c. Comprensió del context de l'organització i l'abast de l'estratègia ambiental.
 - d. Establiment d'objectius de millora.
 - e. Establiment d'indicadors de mesura dels objectius.
- 2) Fer
 - a. Realització d'enquestes als treballadors i/o personal objectiu.
- 3) Verificar
 - a. Realitzar seguiment, mesura i anàlisis dels indicadors.
 - b. Avaluació dels resultats obtinguts mitjançant els indicadors i resultat de les enquestes.
- 4) Actuar
 - a. Presa de decisions per a la millora segons els resultats obtinguts.

Il·lustració 1. Esquema de la metodologia adoptada al Pla de Sostenibilitat

Fuente: Norma ISO 14001. AENOR

Aquesta és la filosofia que tindrà el Comitè de Sostenibilitat de la FBSTIB, que correspon a la filosofia de la Normativa Internacional ISO 14001. I és que, tot i que no es planteja la possibilitat de certificar la fundació en l'esmentada norma, ens basarem amb la guia per arribar a assolir els objectius i que el Pla de Sostenibilitat sigui la eina adequada i d'ajuda que s'espera.

És per això que la FBSTIB tindrà en conta els aspectes ambientals que poden controlar o sobre els que poden influir, tenint en compta el cicle de vida del producte i servei que prestem.

3 Cronograma

Vist l'anterior, es proposa el següent Cronograma, que servirà de guia per a l'execució d'aquest Pla de Sostenibilitat:

Fase	Data	Tasca
1	Novembre – Desembre de 2020	Aprovació del Pla per part del Patronat
2	Gener– Octubre de 2021	Anàlisi, auditoria i establiment d'objectius
3	Novembre – Desembre de de 2021	Aprovació dels indicadors i de possibles modificacions dels objectius per part de Patronat
4	Gener– Octubre de 2022	Execució del Pla per 2022
5	Novembre – Desembre de de 2022	Aprovació de l'informe de compliment i de possibles modificacions dels objectius per part de Patronat
6	Gener– Octubre de 2023	Execució del Pla per 2023
7	Novembre – Desembre de de 2023	Aprovació de l'informe de compliment i de possibles modificacions dels objectius per part de Patronat
8	Gener– Octubre de 2024	Execució del Pla per 2024
9	Novembre – Desembre de de 2024	Aprovació de l'informe de compliment i del nou Pla de Sostenibilitat pel període 2025-2028

4 Bibliografia

1. Asamblea General de las Naciones Unidas. *Resolución aprobada por la Asamblea General el 25 de septiembre de 2015*. vol. 13 1–40 (2015).
2. AENOR. *UNE-EN ISO 14001. Sistemas de gestión ambiental. Requisitos con orientación para su uso*. 47 (2015).